

СЕРТИФИЦИРАНЕТО - "SHORTCUT" КЪМ ЕФЕКТИВНО УЧИЛИЩЕ В ОБЛАКА

Силвия Драганова - заместник-директор по учебна дейност в Английска езикова
гимназия "Гео Милев" - Русе; e-mail: s.draganova@elsruse.eu

Златка Милчева - заместник- директор по учебна дейност в Природо-математическа
гимназия "Яне Сандански" - Гоце Делчев; e-mail: zlatka.milcheva@pmggd.bg

Резюме

Целта на доклада е да запознае със същността на програмата на Google за сертифициране на учители и други образователни специалисти (Google Certified Educator Level 1 & Level 2), както и да очертае пътя към ефективна и смислена дигитална трансформация чрез овладяване на G-suite инструментариума. Докладът проследява опита на две училища, екипите на които избират различен подход към сертифицирането. Не на последно място, той дава примери за добри практики в ежедневието на учителя и училищния администратор, които акцентират върху полезността от преминаването на сертификационната програма.

Ключови термини:

Програма за сертифициране, G-suite for Education, ефективна дигитална трансформация, развитие на училищния екип, умения на XXI век

CERTIFICATION - A "SHORTCUT" TO AN EFFECTIVE SCHOOL IN THE CLOUD

Abstract :

The purpose of this report is to present the essence of Google's programme for certification of educators and other professionals in the field (Google Certified Educator Level 1 & Level 2). It also aims at outlining the path to effective and meaningful digital transformation through mastering G-suite for Education tools. The work describes two school team's experience using a different approach to certification. Last but not least it gives good practice examples from the

everyday life of teachers and school administrators stressing on the benefit of undertaking Google Certified Educator programme.

Keywords:

Google Certified Educator programme, G-suite for Education, effective digital transformation, school team development, 21st century skills

Изложение:

За иновациите, училищните “облаци” и “искрата”

В последните десетилетия има много изказано и написано по повод необходимостта от иновации в образованието. Възникват дебати и дискусии, кое всъщност представлява иновация и кое не е дотам иновативно; съпоставими ли са една с друга иновация в две различни по големина, демографски профил и прочее училища; иновативното днес не е ли просто ново наименование на нещо добре забравено старо? Едно обаче е важно и повече от вярно - не можем да използваме методите на работа (в това число учебно-възпитателна и административна) от преди 5 или 10 години и да очакваме резултати. Поне не такива, които да са адекватни на потребностите на съвременния ученик, на съвременния свят. Всеки, който “ври и кипи” в сферата на образование в съвременните условия, предполагаме, че ще се съгласи с това.

За ръководствата и екипите на АЕГ “Гео Милев” - Русе и ПМГ “Яне Сандански” - Гоце Делчев, както и за множество други училища в България, стана ясно, че се налага целенасочена работа в посока промяна на традиционните и недотам ефективни методи на работа с цел превръщане на съответното училище в модел на училище на XXI век. Тук под “промяна” трябва да се имат предвид няколко неща, а именно: учебна среда, преподаване, ангажирано учене, методи за установяване и поддържане на взаимоотношения със заинтересованите страни, контрол на резултатите. Концепцията за училище в облака като че ли върви ръка за ръка с концепцията за училищни иновации. Google за образованието предлага безкрайно много решения, когато търсим решения на два изключително наболели въпроса днес - “Как да направим учениците по-ангажирани участници в учебния процес?” и “Как да изградим у учениците (а защо не и у учителите) така необходимите умения на XXI век, като комуникативност, екипност, критичност,

творчество, дигитална образованост и др.?”). Крайната цел на всяко прогресивно училище е повишено качество на образованието от една страна, а от друга - повишаване на мотивацията, както у учениците, така и у учителите. Училищата, които считат себе си за иновативни, обикновено се стремят към стимулирането на осъзнатото и активно учене, развиване на творческо и критическо мислене, развиване на умения и компетентности, необходими за успешна личностна и професионална реализация.

Като че ли обаче повечето от заетите в образование специалисти разбират и отчитат необходимостта от това, но нямат идея как да го постигнат в ежедневието си. И тук на помощ трябва да идват училищните ръководители с визия и стратегия за превръщане на училището в място, което подготвя младите хора за живота, както и онези хора от екипа, които са като че ли винаги готови да учат нови неща, не се боят от промяната, умеят да подкрепят останалите и не на последно място - от тях “блика” енергия и ентузиазъм. Един от пионерите в американския рекламен бизнес, Брус Бартън, казва, че ако можете да дадете на децата си само един дар, то трябва да им дадем ентузиазъм. Независимо дали говорим за собствените си деца, или “нашите” деца, които обучаваме - това е все вярно. Всяка дейност, която трябва да се извърши без ентузиазъм се превръща в бреме. Ентузиазмът е не по-малко важен от трудолюбието и упоритостта, когато говорим за учене. Но всичко това се отнася както до учениците, така и да нас - обучаващите, особено когато самите ние влизаме в ролята на учещи.

Не е изобщо чудно, когато един учител, който тепърва трябва да изучи всички Google инструменти или да се подготви за сертификатен изпит се почувства обезкуражен. Необходимо е екипът или лидерът, който отговаря за дигиталната трансформация внимателно да подберат хората, които да поставят началото на този процес в конкретното училище, както и да ги подкрепят и да им осигурят възможност “да запалят искрата” у другите. Тук много подходяща се оказва стратегията на убеждаване чрез пример. Няма смисъл надълго и нашироко да се описват и обясняват предимствата при използването на даден Google инструмент. Вместо това трябва да се търсят начини по естествен, “безшевен” (“seamless usage of technology”) път ежедневните рутинни задачи, при които е необходимо и/или възможно да бъдат зададени за изпълнение чрез един или друг инструмент. На онези, от които се очаква да стават все по-знаещи и можещи в областта на облачните технологии и да увлекат останалите пък, трябва да им се осигури възможност да правят нещата по нов начин, те трябва да имат свободата да апробират нови педагогически и административни практики. В противен

случай първоначалната искра може да изгасне преди да прерасне в ентузиазъм, без който училищната дигитална трансформация би се превърнала в рационален, “студен” и лишен от очарование процес. А колкото и нехарактерни да изглеждат за училището, въодушевението и ентузиазмът правят всичко друго в сферата на образование по-хуманно и по-ценно.

Същност и значимост на програмата за сертифициране

Програмата на Google за сертифициране (Google Certified Educator Level 1 & 2) е насочена към широк кръг хора - учители, ръководители на направление ИКТ, заместник-директори, директори, както и всякакъв вид специалисти с интерес към внедряване на технологиите в учебните или в административните процеси в училище.

Тя е особено подходяща за тези, които вече имат някакъв опит с част от инструментите на Google и които имат желание да овладеят и останалите, както и да внедрят облачните технологии, за да оптимизират ежедневната си работа. В същото време начинът, по който протича подготовката за сертифицирането, дава възможност и на хора, току-що направили първите си стъпки в “облачното училище” да се запознаят с възможностите, които G-suite за образованието им предоставя, като започнат “от А и Б”. Но това ще са наистина малък брой ентузиаста, или такива, които ще трябва да се захванат с това дело, тъй като или такова е било решението на ръководството на екипа, или в училището се извършва цялостна дигитална трансформация и от всички се изисква да бъдат сертифицирани.

Така или иначе, по време на подготовката за полагане на изпита всеки разполага с всички необходими материали, които включват кратки бележки, връзки към външни източници, множество видеоматериали със споделян опит от учители и администратори и широка гама от идеи, които по-късно адаптираш към своята работа, упражнения, кратки тестове (които могат да бъдат изпълнявани колкото пъти обучаемият сметне за необходимо), облачно пространство за водене на бележки и др. възможности да учиш със собствено темпо.

В общия случай програмата е изключително полезна и смислена за три групи хора: такива, които притежават до известна степен дигитални компетентности и на които екипът в институцията разчита за помощ и подкрепа, учители по различни предмети, които въпреки, че нямат необходимата ИКТ подготовка и опит, искрено вярват в

необходимостта на дигитална трансформация на учебните и организационните процеси, и на трето място - лидери на екипи, които смятат, че само и единствено чрез собствен опит и личен пример могат да изграждат нова педагогическа и управленска визия и стратегия за развитие на съответната институция.

Това, което ние отчетохме след приключване на програмата за ниво 1 и 2 е, че всъщност имаш възможност да учиш по подобен начин, по който ще искаш да учат учениците ти - със собствено темпо, с подходящата подкрепа, превръщайки ученето на нови подходи и умения в смислено преживяване. И това е изключително мотивиращо. Ние намерихме подходящи решения на редица предизвикателства от ежедневието си на учители и администратори и различни идеи как да подпомогнем наши колеги, в техните предизвикателства. Не на последно място трябва да се отбележи, че по време на подготовката си по програмата - независимо дали учиш и обменяш опит с колеги от собствения си екип, дали четеш и се упражняваш индивидуално, дали използваш подкрепа от специалистите от Център за творческо обучение или хора от GEG, ти ставаш част от една не толкова видима, но осезаема глобална мрежа от учители с визия за дигитална трансформация и с умения за нейното осъществяване.

На теория добре, но на практика... или за различния опит на два училищни екипа

Най-добрият начин да се създаде интерес към новото и мотивация да научиш нещо ново е да дадеш на учителя лична свобода, избор и самоопределяне - така започна процеса на сертифициране в ПМГ "Яне Сандански", гр. Гоце Делчев. Учителите усещат необходимостта да се адаптират към промените в образователната система, а ръководството на училището има за задача да подпомага този процес. Три фактора са в основата на това, което доведе до успешното сертифициране с Level 1 & 2 на 10 учители от гимназията: *ръководство на заместник-директора, желание на учителите да се включат в обучението и качествено професионално развитие.*

В АЕГ "Гео Милев" - Русе процесът се развива с по-бавни темпове, като дотук сертифициран с Level 1 и Level 2 е заместник-директорът, и един учител - с Level 1. Макар и повечето училищни екипи, преминали през програмата да споделят, че подготовката на няколко учители заедно е по-лесна и ефективна, отчитаме, че в един не дотам голям колектив това е доста трудно предвид ангажиментите в хода на учебната година. Така или иначе, водени от убедеността, че една от големите промени, които човек трябва да

направи в живота си, е да промени мисленето си, основната цел пред ръководния екип е да създадем условия за промяна на нагласите на екипа си (особено онази част, ангажирана с иновациите), така че колегите да пожелаят “самопромяната” и промяната в подхода си.

Колкото и да е различен пътят на двете училища по отношение на сертифицирането, това което е много важно да се отбележи, че и в двата случая като ръководни кадри играем ролята на катализатори - не просто инициатори, а “извършители” на промените.

С какво ни “екипира” програмата

Всички сме виждали елците с много джобове, които използват рибарите и ловците. Рекламите им обикновено изглеждат така: “Практичен, лек, удобен и функционален”. С подобна екипировка бързо можеш да намериш точно онова, което ти е необходимо в конкретна ситуация. Подобно “екипирани” се чувстват и авторите на настоящата разработка, след преминаване на програмата за сертифициране на Google.

Познаваме инструменти, с които:

- пестим време;
- организираме лесно срещи и управляваме материални ресурси;
- обработваме различна по обем информация;
- търсим по-ефективно информация/учебни ресурси;
- разработваме автентични материали;
- сътрудничим си с колеги;
- комуникираме ефективно;
- управляваме учебния процес;
- развиваме човешки ресурс, като подобряваме различни умения;
- “отключваме” и развиваме креативност;
- изграждаме общности/инфраструктура;
- възпитаваме дигитално гражданство.

Какво умеем да правим днес като учители

В обучението, което искаме да бъде осмислено, обвързано с личния опит на учениците, като учители непрекъснато поставяме задачи, свързани с решаването на

проблеми, казуси, задаваме провокиращи мисленето въпроси, търсим междупредметни връзки, оценяваме и учим учениците да разсъждават върху собствената си работа. Днес можем да постигаме това по различен и разнообразен начин с инструментите на G-suite.

Ето няколко примера:

- учениците обичат да работят в малки екипи и да представят своите знания по различен и творчески начин - те използват Google рисунки и споделени слайдове, с които могат да избират различни диаграми въз основа на информацията, която е необходимо да анализират, да вмъкват видеоклипове и хиперлинкове за да представят атрактивно своите идеи;
- поставяне на различни задачи - използваме Classroom за да поставяме задания според нивото на способности на учениците и постиженията, които те имат. Например една група ще има за задача да прочете текст и да отговори на въпросите към него, друга група ще прочете по-дълъг текст и ще изведе най-същественото в табличен вид, а трета група ще гледа видео, ще извлече нужната информация и ще направи изводи;
- използваме споделени папки и Google Classroom, за да можем да предоставяме лесен достъп на класовете или на цял випуск до ресурсите, които ползваме в клас, за да поставяме домашни задачи, за да предоставим информация за предстоящи тестове и др.; фактът, че Classroom се интегрира с други инструменти, като например Google календара или формулярите повишава ефективността му; използваме вградения инструментариум за даване на обратна връзка и оценяване на изпълнени от учениците задания, като целия обем от информация е ефективно организиран и лесно достъпен;
- обратна връзка - използваме Google форми за да зададем въпроси към учениците и да съберем обратно информация от голям брой участници;
- формулярите се използват и като средство за проверка на знанията, както и като добър инструмент при “обърната класна стая”;
- учим учениците ефективно да търсят информация в интернет, да я съхраняват “облачно”, да работят споделено, както да се отнасят отговорно към достъпа до различни материали и ресурси, в зависимост от конкретиката на дейността си.

Не на последно място - днес, като сертифицирани Google учители не се притесняваме да си сътрудничим с колега от другия край на страната, за да се представим заедно на конференция, или за да пишем доклад, именно използвайки от една страна знанията и уменията си, получени в резултат на програмата, а от друга страна - осланяйки се на ентузиазма и желанието да напуснем комфортната си зона и да правим нещата по нов, по-ефективен и по-вълнуващ начин.

Какво умеем да правим днес като администратори

Сложността е най-големият враг на продуктивността и развитието. Ако сте ръководител на училище непрекъснато трябва да решавате редица задачи, да организирате педагогическия колектив в кратки срокове, да попълвате и давате обемна информация на други организации, да работите по проекти, да организирате срещи с ученици, родители, учители, да провеждате педагогически съвети, олимпиади, състезания, ученически пътувания и т.н. Преминавайки програмата за сертифициране виждаш как една голяма част от административните процеси могат да бъдат организирани в облака, което веднага води до улеснение и пестене на време за всички.

За да се усети ползата от “влизането” в облака е нужно да се започне със създаване на профили на учители, ученици и ръководство, интеграция на мобилни устройства и настройка на достъпа до приложенията от различните целеви групи. Понякога това може да изглежда като трудоемко занятие, но истината е, че това е дългосрочна инвестиция. Изброените по-горе административни дейности и процеси изведнъж стават лесни за организиране, използвайки инструментите на G-suite за образованието. Ето няколко примера:

- използвайки Google формулярите получаваме необходимата информация от голям брой ученици и родители без да е необходимо тяхното събиране в училище, а събраната информация е готова за обработка в таблица;
- ефективно организираме срещи между учители (педагогически съвети, срещи на методически съвети, професионални общности и др.) чрез Google календар;
- създаваме условия за попълването на справки, документи и отчети едновременно от група колеги без да е необходимо те да са на едно и също

място по едно и също време чрез споделени документи, таблици и презентации;

- създаваме Google сайтове, за да рационализираме организацията на състезания и/или олимпиади, или за да популяризираме резултати от проекти;
- използваме екипните дискове като споделени пространства с ресурси в подкрепа на работата на класни ръководители/ администрация/ ученически съвет и т.н.

Изключително важно е в едно училище, което е поело по пътя към смислена дигитална трансформация, именно ръководният и административният екип да е компетентен в областта и ежедневно, целенасочено (и доголяма степен ненатрапчиво) да инициира и управлява промяната.

Няма по-хубаво от “облачното” време.. или какво разбираме под “ефективно училище в облака”

Все още голяма част от учениците, родителите, дори и учителите бъркат постепенната дигитализация с концепцията за “училище в облака”. Но дори наличието на служебни профили за всички ученици и служители и десетки разменени имейли на ден не са критерий за ефективно училище в облака. Това, което ние смятаме за изключително важно по отношение на ефективността на едно Училище в облака може да се изрази в следните няколко аспекта:

- не само учителите по ИТ могат да внедряват G Suite;
- повечето учители могат самостоятелно да боравят с инструментариума или има достатъчно обучени учители, които подпомагат останалите;
- всички (ученици/учители/служители) се чувстват комфортно в “облачните” си профили;
- в ежедневната си учебна, възпитателна, административна, извънкласна работа учители и ученици взаимодействат в споделено пространство;
- за целите на качественото обучение учители и ученици разработват автентично съдържание посредством технологиите;
- училищната платформа е средство за ефективно внедряване на иновации и изграждане на жизнени умения (не само у учениците!).

“Shortcut” или защо това е най-краткият път

Говорейки за новите умения, не бива да забравяме за едно от тях, което е от изключителна необходимост за самите педагогически специалисти, а именно управление на времето. Според Питър Дракър "Ако не умеем да управляваме времето, не умеем да управляваме и нищо друго". Съвременното образование и работата на учителя и администратора в системата често прилича на абсурдна промоция, която звучи като "безкрайно много работа за абсурдно кратко време". Ето защо е от огромно значение да умеем да управляваме времето си - за планиране, подготовка, провеждане, анализ и рефлексия, оценка и обратна връзка и т.н., независимо дали става въпрос за учебна, организационна, административна, извънкласна, квалификационна или др. дейност. Още повече, че често от нас се изисква да работим в екип с други колеги, т.е. наложително е нашата времева стратегия да се съвмести с тяхната. Ето защо е много важно стремежи се към по-високо качество при изпълнение на професионалните си задачи да откриваме и кратките пътища, по които да минем.

Що се отнася конкретно до ефективно училище в облака считаме напълно, че сертифицирането на част от екипа е подобен shortcut ("кратък път"). Естествено, че е напълно възможно да има учители или администратори, които успешно да се справят с инструментариума на Google за образованието и без да са преминавали програмата, но в най-общия случай това са учителите по информатика и ИТ, ръководител на направление ИКТ и единици колеги, които имат афинитет към технологиите. И въпреки, че ние сме убедени, че за един човек, който премине обучителната програма без непременно да положи изпита за получаване на сертификат, наученото ще е от изключителна полза, не можем да не подчертаем дебело, че полагането на изпита и получаването на отличителните знаци за успешен резултат имат своето значение. От една страна самият изпит е едно доста стресово, но и вълнуващо преживяване, по време на което ние допълнително учим, освен че демонстрираме какво сме усвоили до този момент. Бидейки учители, като че ли често забравяме на какво са подложени нашите ученици, особено ако нашият предмет представлява предизвикателство за тях. Изпитът в края на програмата ни дава възможност поне за малко да съпреживеем, както и ни предлага идеи как самите ние бихме могли да структурираме част от материалите си, чрез които оценяваме не толкова знания, но умения и компетентности. "Сценариите" в изпита до голяма степен залагат на ученето чрез правене, като ни приближават до реални ежедневни работни ситуации.

От друга страна отличителните знаци - сертификатът и “значката” за съответното ниво също имат своята значимост, без непременно да се превръщат в самоцел. Във време, в което учителят като че ли е подложен на постоянен натиск да се квалифицира (за разлика от по-голямата част от непедagogическия персонал, който много често има своята роля в процеса на дигитална трансформация) рядко има резултат от постижение, който да е толкова удовлетворяващ и да дава възможност лесно да го направиш част от подписа си в електронната поща или профила си в социална медия например. На този етап значката за придобитото ниво на Google учител определено прави носителя си разпознаваем.

Говорейки за “кратки” и ефективни пътища за преминаване на програмата и постигане на успешен резултат непременно трябва да се отбележи и приносът на екипа на Център за творческо обучение - организацията, която играе ролята на ценен партньор що се отнася до подготовка, регистрация, техническо оборудване, менторство и подкрепа.

Оценка на програмата от други колеги

По данни на екипа на Център за творческо обучение огромен процент от колегите, преминали през програмата й дават изключително позитивна оценка. Една част споделят, че след участието си в програмата са придобили увереност в области, които са считали за трудни или предизвикателни. Други казват, че сега имат много повече идеи и знания как да използват Google инструментите, за да улеснят част от работата си или за да направят часовете си по-вълнуващи и по-ангажиращи за учениците. Трети добавят, че намират цялото си участие в програмата и това, което в резултат на нея умеят вълнуващо и мотивиращо.

Вместо заключение

Във всеки момент, когато махалото се отклонява в една или друга посока, задачата в училище е ние като учители да намерим баланса. В образованието непрекъснато се стремим да създаваме условия за учене в среда близка до реалния и променящ се свят, да създадем най-добрите условия за учене от реалността. Дали дадени идеи ще доведат до революция зависи от обстоятелствата. За нас използването на “облака” е именно промяната, която предлага динамично, индивидуализирано и ангажиращо обучение. Сега е моментът тя да засегне всеки, който я пожелае.

Използвани източници:

<https://cct.bg/googlecertification/>

<https://cloud.cct.bg/google-educator-program>

<https://teachercenter.withgoogle.com/certification>

<https://www.edutopia.org/discussion/15-characteristics-21st-century-teacher>

Кен Робинсън и Лу Ароника - “Креативните училища”, 2017

Джон Евън-Джоунс - “12 ключа към успеха”, 2003 год.